

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kuudes jaosto)
13 päivänä marraskuuta 1990 *

Asiassa C-106/89,

jonka Juzgado de Primera Instancia e Instrucción nro 1 de Oviedo (Espanja) on saattanut ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistui-
men käsiteltäväksi saadakseen ensin mainitussa tuomioistuimessa käsiteltävänä
olevassa asiassa

Marleasing SA

vastaan

La Comercial Internacional de Alimentación SA

ennakkoratkaisun niiden takeiden yhteensovittamisesta samanveroisiksi, joita jäsenvaltioissa vaaditaan perustamissopimuksen 58 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuilta yhtiöiltä niiden jäsenten sekä ulkopuolisten etujen suojaamiseksi, 9 päivänä maaliskuuta 1968 annetun neuvoston ensimmäisen direktiivin 68/151/ETY (EYVL L 65, s. 8) 11 artiklan tulkinnasta,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja G. F. Mancini sekä tuomarit
T. F. O'Higgins, M. Díez de Velasco, C. N. Kakouris ja P. J. G. Kapteyn,

julkisasiamies: W. van Gerven,
kirjaaja: johtava hallintovirkamies H. A. Rühl,

* Oikeudenkäyntikieli: espanja.

ottaen huomioon seuraavat sille esitetyt kirjalliset huomautukset:

- Marleasing SA, edustajanaan Oviedon asianajajayhteisön asianajaja José Ramón Buzón Ferrero,
- Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään komission oikeudellinen neuvonantaja Antonio Caeiro ja komission oikeudellisen yksikön virkamies Daniel Calleja,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen ja 6.6.1990 pidetyn suullisen käsittelyn,

kuultuaan julkisasiamiehen 12.7.1990 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Juzgado de Primera Instancia e Instrucción nro 1 de Oviedo on esittänyt 13.3.1989 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuinten kirjaamoon 3.4.1989, ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla kysymyksen niiden takeiden yhteensovittamisesta samanveroisiksi, joita jäsenvaltioissa vaaditaan perustamissopimuksen 58 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuilta yhtiöiltä niiden jäsenten sekä ulkopuolisten etujen suojaamiseksi, 9 päivänä maaliskuuta 1968 annetun neuvoston direktiivin 68/151/ETY (EYVL L 65, s. 8) 11 artiklan tulkinnasta.
- 2 Kysymykset on esitetty pääasian kantajan Marleasing SA:n ja tiettyjen pääasian vastaajien, joihin kuuluu La Comercial Internacional de Alimentación SA (jäljempänä La Comercial), välisessä asiassa. Kolme henkilöä on perustanut viimeksi mainitun yhtiön osakeyhtiönä, ja näihin kolmeen kuuluu varallisuutensa osakeyhtiöön yhtiöpanoksena antanut Barviesa-yhtiö.
- 3 Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen perusteluista käy ilmi, että Marleasing vaatii ensisijaisesti Espanjan siviililain 1261 ja 1275 pykälän perusteella, joiden mukaan sopimuksilla, joilla ei ole oikeudellista perustaa tai joiden oikeudellinen perusta on lainvastainen, ei ole oikeusvaikutusta, yhtiösopimuksen, jolla La Comercial on perustettu, mitätöimistä sillä

perusteella, että La Comercialin perustamiseen ei ole oikeudellista perustaa, että perustaminen on ainoastaan valeoikeustoimi ja että se on tehty ainoastaan tarkoituksella vahingoittaa vastaajayhtiön perustajana olevan Barviesa-yhtiön velkojien oikeuksia. La Comercial on vaatinut kanteen hylkäämistä kokonaisuudessaan ja vedonnut erityisesti siihen, ettei edellä mainitun direktiivin 68/151/ETY 11 artiklassa esitetystä osakeyhtiöiden pätemättömyysperusteiden tyhjentyvässä luettelossa ei ole mainittu oikeudellisen perustan puuttumista.

- 4 Kansallinen tuomioistuin on todennut, että Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittymisehdoista Euroopan yhteisöihin tehdyn asiakirjan (EYVL 1985, L 302, s. 23) 395 artiklan mukaisesti Espanjan kuningaskunnan on tullut saattaa direktiivi voimaan heti liittymisen tapahduttua. Kyseistä täytäntöönpanoa ei ollut toteutettu ennakkoratkaisun esittämistä koskevan päätöksen tekopäivään mennessä. Kansallinen tuomioistuin on näin ollen katsonut, että riita-asiassa on kysymys yhteisön oikeuden tulkinnasta ja esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavan kysymyksen:

”Onko 9.3.1968 annetun neuvoston direktiivin 68/151/ETY 11 artiklaa, jota ei ole pantu täytäntöön valtiosisäisessä oikeudessa, välittömästi sovellettava siten, että siinä estetään osakeyhtiön pätemättömäksi julistaminen muilla kuin edellä mainitussa artiklassa luetelluilla perusteilla?”

- 5 Pääasiaa koskevia tosiseikkoja, menettelyn kulkua sekä yhteisöjen tuomioistuimelle esitettyjä kirjallisia huomautuksia koskevat tarkemmat tiedot ilmenevät suullista käsittelyä varten laaditusta kertomuksesta. Oikeudenkäyntiasiakirjojen näitä osia käsitellään jäljempänä ainoastaan, jos se on tarpeen yhteisöjen tuomioistuimen perustelujen selvittämiseksi.
- 6 Tarkasteltaessa, voiko yksityinen oikeussubjekti vedota direktiiviin kansallisen lain soveltamatta jättämiseksi, on muistettava yhteisöjen tuomioistuimen todenneen vakiintuneessa oikeuskäytännössään, että direktiivi ei sellaisenaan voi luoda velvoitteita yksityiselle oikeussubjektille ja että direktiivin säännöksen ei näin ollen sellaisenaan voida vedota tällaista henkilöä vastaan (asia 152/84, Marshall, tuomio 26.2.1986, Kok. 1986, s. 723).
- 7 Asiakirja-aineistosta käy kuitenkin ilmi, että kansallinen tuomioistuin tiedustelee pääasiallisesti, onko kansallisen tuomioistuimen, jonka käsiteltäväksi on saatettu edellä mainitun direktiivin 68/151/ETY soveltamisalaan kuuluva asia, tulkittava kansallista oikeuttaan ottaen huomioon kyseisen direktiivin sana-

muoto ja tarkoitus, jotta estettäisiin osakeyhtiön julistaminen pätemättömäksi muilla kuin direktiivin 11 artiklassa luetelluilla perusteilla.

- 8 Kysymykseen vastattaessa on muistettava, että yhteisöjen tuomioistuin on tämentänyt jo asiassa 14/83, Von Colson ja Kamann, 10.4.1984 antamassaan tuomiossa (Kok. 1984, s. 1891, 26 kohta), että jäsenvaltioiden direktiivistä johtuva velvoite saavuttaa siinä säädetty tulos sekä niiden velvollisuus perustamissopimuksen 5 artiklan nojalla toteuttaa kaikki yleis- ja erityistoinenpiteet, jotka ovat aiheellisia tämän velvoitteen täyttämisen varmistamiseksi, kohdistuu kaikkiin jäsenvaltioiden julkisen vallan käyttäjiin eli myös tuomioistuimiin niiden toimivallan rajoissa. Tästä aiheutuu, että kansallisen tuomioistuimen on kansallista lainsäädäntöä soveltaessaan, riippumatta siitä, onko kyse direktiiviä edeltävistä tai sen jälkeen annetuista säännöksistä, tulkittava kansallista lainsäädäntöä mahdollisimman pitkälle direktiivin sanamuodon ja tarkoituksen mukaisesti, jotta direktiivissä tarkoitettu tulos saavutettaisiin ja perustamissopimuksen 189 artiklan kolmatta kohtaa näin noudatettaisiin.
- 9 Edellä esitetystä seuraa, että vaatimus kansallisen oikeuden edellä mainitun direktiivin 68/151/ETY 11 artiklan mukaisesta tulkinnasta estää tulkitsemasta kansallisen oikeuden osakeyhtiöitä koskevia säännöksiä siten, että osakeyhtiö voidaan julistaa pätemättömäksi muilla kuin kyseisen direktiivin 11 artiklassa tyhjentävästi luetelluilla perusteilla.
- 10 Direktiivin 11 artiklan ja erityisesti sen 2 kohdan b alakohdan tulkinnasta on todettava, että kyseisessä säännöksessä kielletään jäsenvaltioita säätämästä kansallisessa lainsäädännössään oikeudellisesta pätemättömäksi julistamisesta muilla kuin direktiivissä tyhjentävästi säädettyillä perusteilla, joihin kuuluu peruste, jonka mukaan yhtiön tarkoitus on ristiriidassa lain tai yleisen järjestyksen kanssa.
- 11 Komission mukaan ilmaisua ”yhtiön tarkoitus” on tulkittava siten, että sillä tarkoitetaan ainoastaan yhtiön tarkoitusta sellaisena kuin se on kuvattu perustamiskirjassa tai yhtiöjärjestyksessä. Edellä esitetystä seuraisi, ettei yhtiötä voitaisi julistaa pätemättömäksi sen tosiasiallisesti toteuttaman toiminnan, kuten esimerkiksi yhtiön perustajien velkojien oikeuksien loukkaamisen, vuoksi.
- 12 Väite on hyväksyttävä. Kuten direktiivin 68/151/ETY johdanto-osasta käy ilmi, sen tarkoituksena on rajoittaa pätemättömyysperusteita ja pätemättömyyden taannehtivaa vaikutusta, jotta varmistettaisiin ”oikeusvarmuus yhtiön ja

ulkopuolisten henkilöiden välisissä suhteissa ja myös yhtiön jäsenten keskinäisissä suhteissa” (johdanto-osan kuudes perustelukappale). Lisäksi ulkopuolisten henkilöiden suoja ”tulee turvata säännöksin, jotka rajoittavat yhtiön nimissä tehtyjen sitoumusten pätemättömyyden perusteet mahdollisimman vähin”. Tästä seuraa näin ollen, että kutakin direktiivin 11 artiklassa säädettyä pätemättömyysperustetta on tulkittava suppeasti. Näin ollen ilmaisu ”yhtiön tarkoitus” on ymmärrettävä siten, että sillä viitataan yhtiön tarkoitukseen sellaisena kuin se on kuvattu perustamiskirjassa tai yhtiöjärjestyksessä.

- 13 Esitettyyn kysymykseen on näin ollen vastattava, että kansallisen tuomioistuimen, jonka käsiteltäväksi on saatettu direktiivin 68/151/ETY soveltamisalaan kuuluva asia, on tulkittava kansallista oikeuttaan ottaen huomioon kyseisen direktiivin sanamuoto ja tarkoitus, jotta estettäisiin osakeyhtiön julistaminen pätemättömäksi muilla kuin direktiivin 11 artiklassa luetelluilla perusteilla.

Oikeudenkäyntikulut

- 14 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomatuksensa esittäneelle Euroopan yhteisöjen komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikuluista.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto)

on ratkaissut Juzgado de Primera Instancia e Instrucción nro 1 de Oviedon 13.3.1989 tekemällään päätöksellä esittämän kysymyksen seuraavasti:

Kansallisen tuomioistuimen, jonka käsiteltäväksi on saatettu niiden takeiden yhteensovittamisesta samanveroisiksi, joita jäsenvaltioissa vaaditaan perustamissopimuksen 58 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuilta yhtiöiltä niiden jäsenten sekä ulkopuolisten etujen suojaamiseksi 9 päivänä maaliskuuta 1968 annetun neuvoston direktiivin 68/151/ETY soveltamisalaan kuuluva asia, on tulkittava

kansallista oikeuttaan ottaen huomioon kyseisen direktiivin sanamuoto ja tarkoitus, jotta estettäisiin osakeyhtiön julistaminen pätemättömäksi muilla kuin direktiivin 11 artiklassa luetelluilla perusteilla.

Mancini

O'Higgins

Díez de Velasco

Kakouris

Kapteyn

Julistettiin Luxemburgissa 13 päivänä marraskuuta 1990.

J.-G. Giraud
kirjaaja

G. F. Mancini
kuudennen jaoston puheenjohtaja